

POSITION PAPER

STERKE STEDEN WEST-BRABANT

BVR | MAART 2021

INHOUD

Introductie	3
	3
1. Aanzet tot een gezamenlijke agenda	4
De sterke steden bouwen aan een sterke stedelijke agglomeratie	4
Benutten van hoogwaardige bereikbaarheid	5
Binnenstedelijk ruimte benutten en verantwoordelijkheid nemen	6
2. Uitgaan van gezamenlijke kracht	8
De 15 minuten Stad	8
Groen stedelijke profiel	10
Economisch profiel	12
3. Vijf unieke bijdragen aan gezamenlijke kracht	14
Unieke bijdrage: Beleefstad Bergen op Zoom	14
Unieke bijdrage: Werkspoor Roosendaal	16
Unieke bijdrage: Woonstation Etten-Leur	18
Unieke bijdrage: Internationaal Breda	20
Unieke bijdrage: Watergebonden Oosterhout	22

INTRODUCTIE

De steden Bergen op Zoom, Roosendaal, Etten-Leur, Breda en Oosterhout zijn in september 2020 gestart met het traject Sterke Steden. Deze vijf steden in de Regio West-Brabant constateren dat ze zich meer in samenhang met elkaar moeten gaan ontwikkelen om te komen tot een sterke steden-as als drager of backbone van de regio. Ze zien dat in een nauwere samenwerking de kans ligt om ruimtelijk-economische opgaven vanuit een gezamenlijke kracht op te pakken. Met het samenwerkingsverband van Sterke Steden kunnen de vijf steden zich steviger positioneren richting de Provincie en het Rijk en een aanbod doen door actief een bijdrage te leveren aan de (nationale) verstedelijkingsopgave.

In opdracht van de bestuurlijke kopgroep van de vijf steden is onder begeleiding van de Regio West-Brabant en BVR adviseurs verkend waar deze **gezamenlijke kracht** ligt en hoe elke stad daar een **unieke bijdrage** aan levert. In nauwe samenwerking met ambtelijke experts van de steden is dit middels ontwerpend onderzoek verdiept. Deze position paper Sterke Steden is het resultaat van dit onderzoek. Met deze position paper geeft de bestuurlijke kopgroep een eerste aanzet richting een gezamenlijke agenda. Een gedeelde agenda die we benutten in de keuzen die we samen en daarbinnen individueel maken.

In hoofdstuk 1 van deze position paper zijn de belangrijkste keuzes en de eerste aanzet van een gezamenlijke agenda benoemd. In hoofdstuk 2 en 3 is de gezamenlijke kracht en unieke bijdrage van de 5 steden nader toegelicht.

1. AANZET TOT EEN GEZAMENLIJKE AGENDA

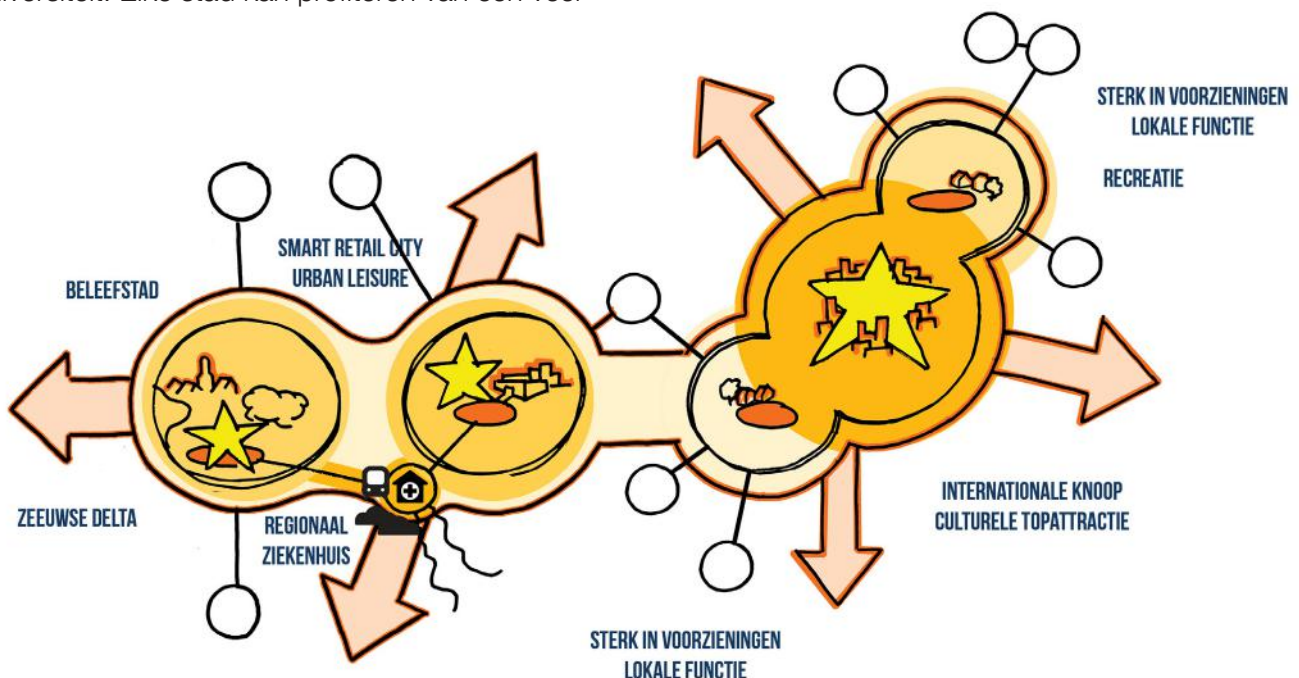
De Sterke Steden kiezen er voor om in gezamenlijkheid te bouwen aan een sterke stedelijke agglomeratie. De (hoofdzakelijk) binnenstedelijke transformatielocaties en ontwikkelruimte wordt benut zodat in de regio een blijvend welvaartspectief en vestigingsklimaat kan worden geboden. De hoogwaardige bereikbaarheid is een belangrijke kwaliteit die veel ruimte biedt voor ontwikkeling, zowel voor de autonome behoefte als voor de bovenregionale behoefte. De Sterke Steden kiezen ervoor om vanuit drie gezamenlijke krachten een gezamenlijke agenda op te stellen voor de komende 10 tot 20 jaar.

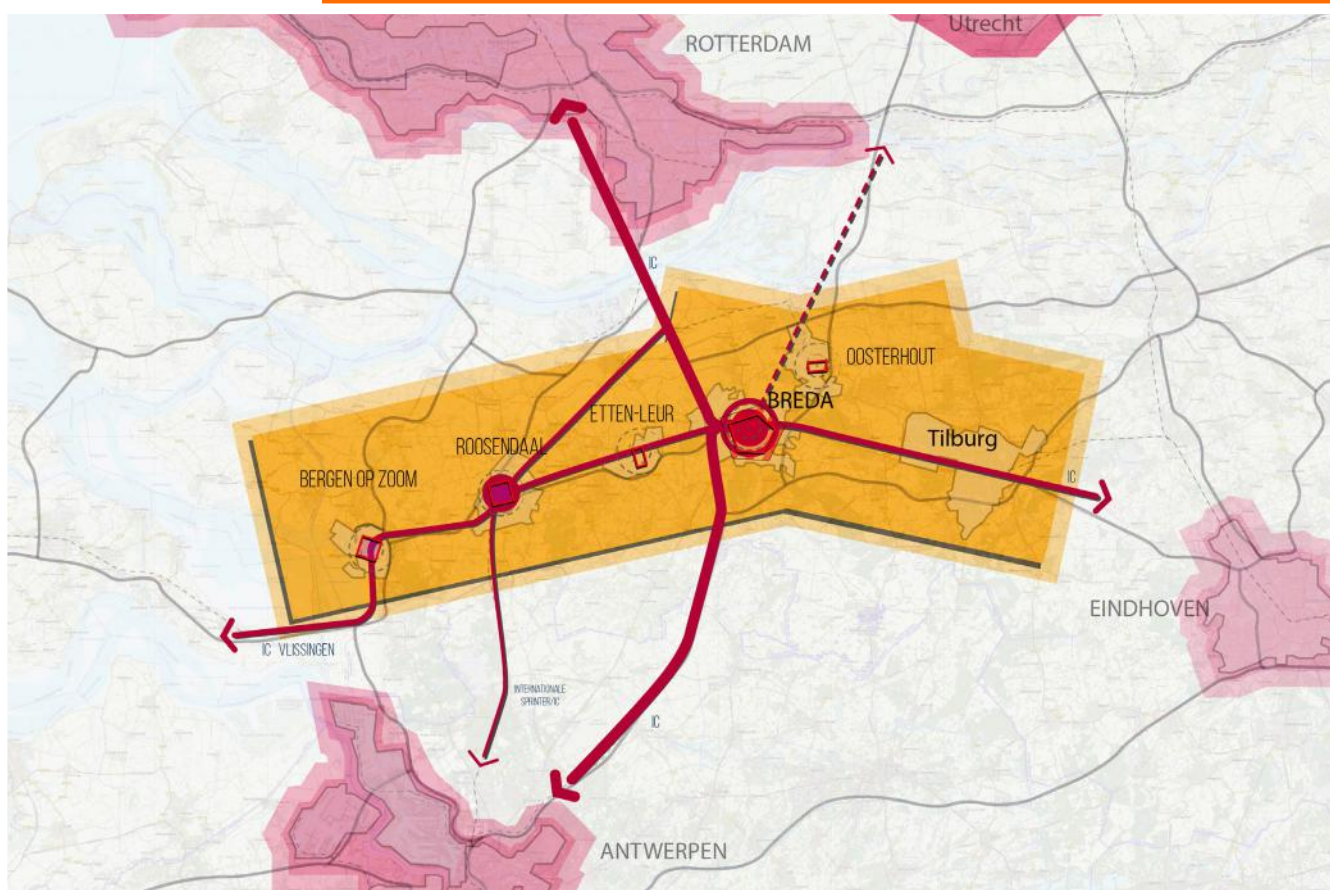
DE STERKE STEDEN BOUWEN AAN HUN GEZAMENLIJKE AGGLOMERATIEKRACHT

De Sterke Steden bouwen aan een sterke agglomeratie door vanuit de gezamenlijke kracht opgaven op te pakken. Iedere stad draagt daaraan bij vanuit de eigen unieke identiteit. Zo wordt binnen de Sterke Steden gewerkt aan een complete stedelijke regio met voldoende diversiteit. Elke stad kan profiteren van een veel

groter aanbod aan onderwijs, werk, voorzieningen etc. Dat vergroot de aantrekkingskracht van het gebied terwijl elke stad haar eigenheid behoudt. De Sterke Steden werken samen, delen programma's en voorzieningen en maken daar afspraken over. Daarbij hebben de steden niet alleen een onderlinge relatie, maar hebben zij ook een rol ten opzichte van de omliggende kernen en regio(gemeenten). Het daily urban system met Bergen op Zoom en Roosendaal heeft een sterke relatie met Rotterdam, Vlissingen en Antwerpen. Het daily urban system rond Breda is nauw verweven met omliggende gemeenten en naast de lijn Rotterdam-Antwerpen ook georiënteerd op Tilburg en richting Utrecht. De gezamenlijke aanpak van de 5 steden gaat gelijk op met de intensieve samenwerking in zowel West-Brabant-west als -oost in de vorm van regionale investeringsagenda's.

Dit vertrekpunt biedt kansen. De steden kennen vergelijkbare opgaven, zoals binnenstedelijke transformatie, vergroening en mobiliteit. Door onderlinge uitwisseling van kennis en expertise en afspraken over programmering ontstaan kansen om deze vaak complexe vraagstukken aan te pakken. Richting andere overheden, stakeholders of kennispartners leidt het gezamenlijk optrekken vaak sneller tot afspraken.

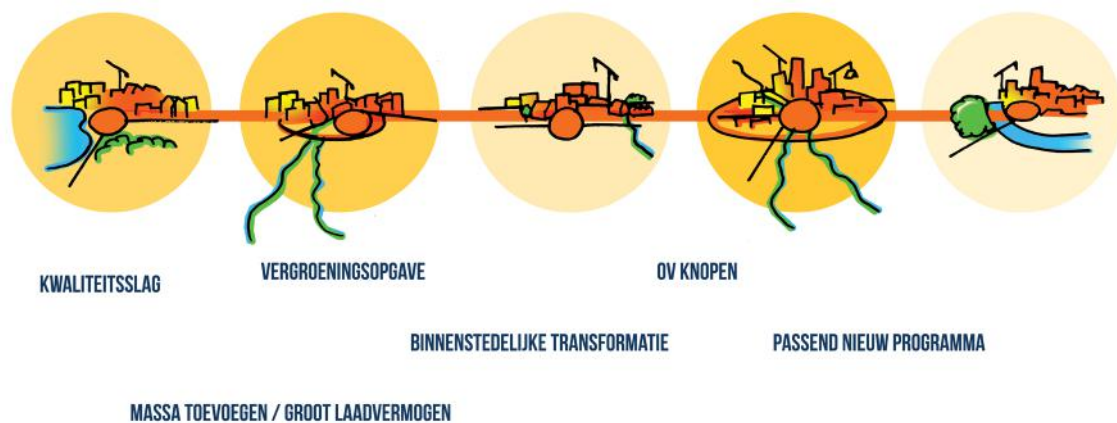
Regio van 1,1 miljoen

BENUTTEN VAN HOOGWAARDIGE BEREIKBAARHEID

Door de strategische ligging tussen de internationale top locaties als de Brainport, Randstad en de Vlaamse Ruit zijn volop mogelijkheden aanwezig om een deel van de verstedelijkingsopgave te realiseren. De Sterke Steden hebben ook de ruimte om in te spelen op deze verstedelijkingsopgave. Zo zijn de gebieden rond de OV knopen in de Sterke Steden kansrijk om door middel van transformatie de levendigheid in deze gebieden te vergroten. De potentie van deze plekken wordt versterkt door de goede internationale verbindingen die de steden doorkruisen en aandoen. Zo is Breda een internationale knoop in het HSL netwerk en heeft Roosendaal een grensregionale treinverbinding met Antwerpen. Hiervoor lopen de

onderhandelingen om de treinverbinding verder te versnellen. Bergen op Zoom is de verbinding naar Zeeland. Niet alleen voor personen is de regio goed verbonden maar de regio ligt ook aan meerdere goederencorridors van internationale betekenis (TEN-T netwerken).

De Sterke Steden zijn onderdeel van de 'Regio van 1,1 miljoen inwoners', de titel waaronder West-Brabant zich als serieuze partner profileert in dit internationale krachtenveld. De Sterke Steden positioneren zich binnen West-Brabant als één complete stedelijke sub-regio als een drager voor de complete regio met een divers aanbod in woonprogramma, topsectoren, voorzieningen, cultuur en landschap.

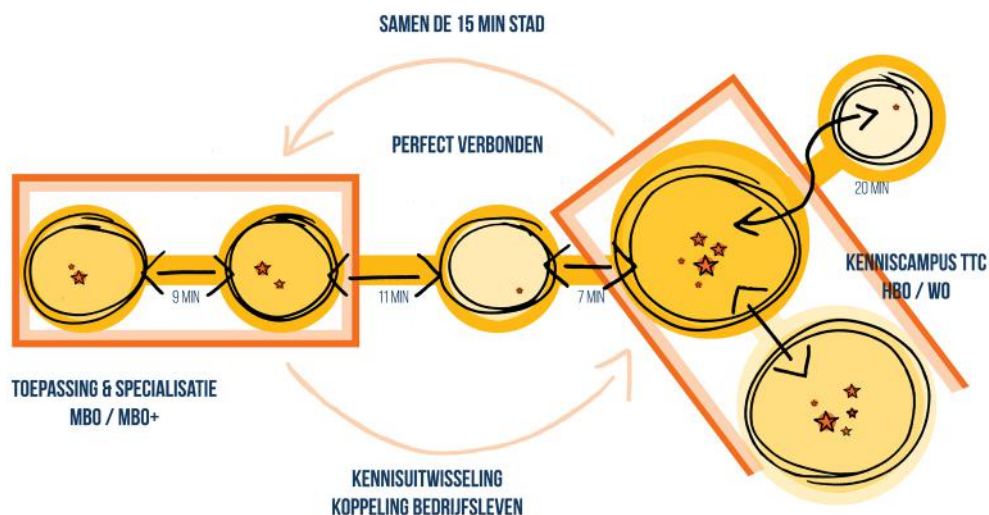

gezamenlijke kracht - gezamenlijke binnenstedelijke opgave

BINNENSTEDELIJK RUIMTE BENUTTEN EN VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN

De Sterke Steden nemen hun verantwoordelijkheid richting de Provincie en het Rijk door ruimte te bieden voor de (nationale) verstedelijkingsopgave. Door ruimte te bieden voor groei blijft het welvaartsperspectief voor de regio behouden. Ze bieden ruimte voor een goed aanbod van werkgelegenheid, van een goed opgeleide beroepsbevolking, van een attractieve leefomgeving en betaalbare woning. Zij zien hiermee gelijk een kans om de steden een kwalitatieve impuls te geven en binnenstedelijke transformatieopgaven aan te pakken.

De komende 10 tot 20 jaar investeren de Sterke Steden flink in het kwalitatief en kwantitatief oppakken van deze cruciale binnenstedelijke transformatieopgave, die veelal rond de ov-knopen liggen. Ambities op het gebied van vergroening, klimaatadaptatie en energietransitie worden daarin meegenomen. Op de locaties rond de ov-knopen is ruimte om te intensiveren en gemengde stedelijke milieus te ontwikkelen. Op deze goed bereikbare locaties kan zo betaalbare woonkwaliteit aangeboden worden met alle stedelijke voorzieningen, onderwijs en voldoende werkgelegenheid binnen 15 minuten reisafstand.

Verbonden als 1 stad

1. **Een gedifferentieerd aanbod in de verstedelijkingslocaties**, complementair aan elkaar het potentieel benutten van binnenstedelijke locaties en van de goede bereikbaarheid.
2. **Een complementair aanbod in voorzieningen**, passend bij de schaa sprong waar de steden voor staan.
3. **De doorontwikkeling van de economie**, gekoppeld aan de aanwezige topsectoren en kennisinstellingen in de stad.
4. **Een gezonde stedelijke regio** in een aantrekkelijk landschap waar in de stedelijke gebieden voldoende ruimte is voor klimaatadaptatie en de ontwikkeling van voldoende kwalitatief groen en water.
5. **Een kwaliteitsslag van het mobiliteitssysteem** met de focus op het verbeteren en beter benutten van het ov-systeem en het fietsnetwerk in en tussen de steden.

AGENDA

GEZAMENLIJKE KRACHT EN EEN GEZAMENLIJKE AGENDA

Het ontwerpend onderzoek naar de Sterke Steden heeft geresulteerd in drie aansprekende thema's die door de steden worden omarmd. Hier onderscheidt de stedelijke regio zich in en versterken de steden elkaar (zie deel 2 en 3 voor de nadere toelichting). De gezamenlijke kracht is:

- > **De 15 minuten stad.** Een krachtige stedelijke regio waarin wonen, werkgelegenheid, voorzieningen, groen en de verschillende stadscentra binnen 15 minuten te bereiken zijn.
- > **Het groen stedelijk profiel.** Een stedelijke regio met een sterk groen stedelijk profiel, robuuste stad-land verbindingen en een gevarieerd aanbod aan programmatistische accenten in het landschap.

- > **Het economisch profiel.** Een strategisch gelegen regio met een sterke economie rond de topsectoren en sterke relaties met het onderwijs.

De Sterke Steden bouwen vanuit deze gezamenlijke kracht aan een agenda. Een agenda die richting geeft aan de opgaven voor de komende 10-20 jaar. De gezamenlijke agenda zal in de komende periode worden voorzien van een nadere uitwerking. Deze bestaat onder meer uit een gezamenlijk overzicht van projecten en investeringen en een overzicht van locaties en laadvermogen voor wonen en andere functies.

2. UITGAAN VAN GEZAMENLIJKE KRACHT

DE 15 MINUTEN STAD

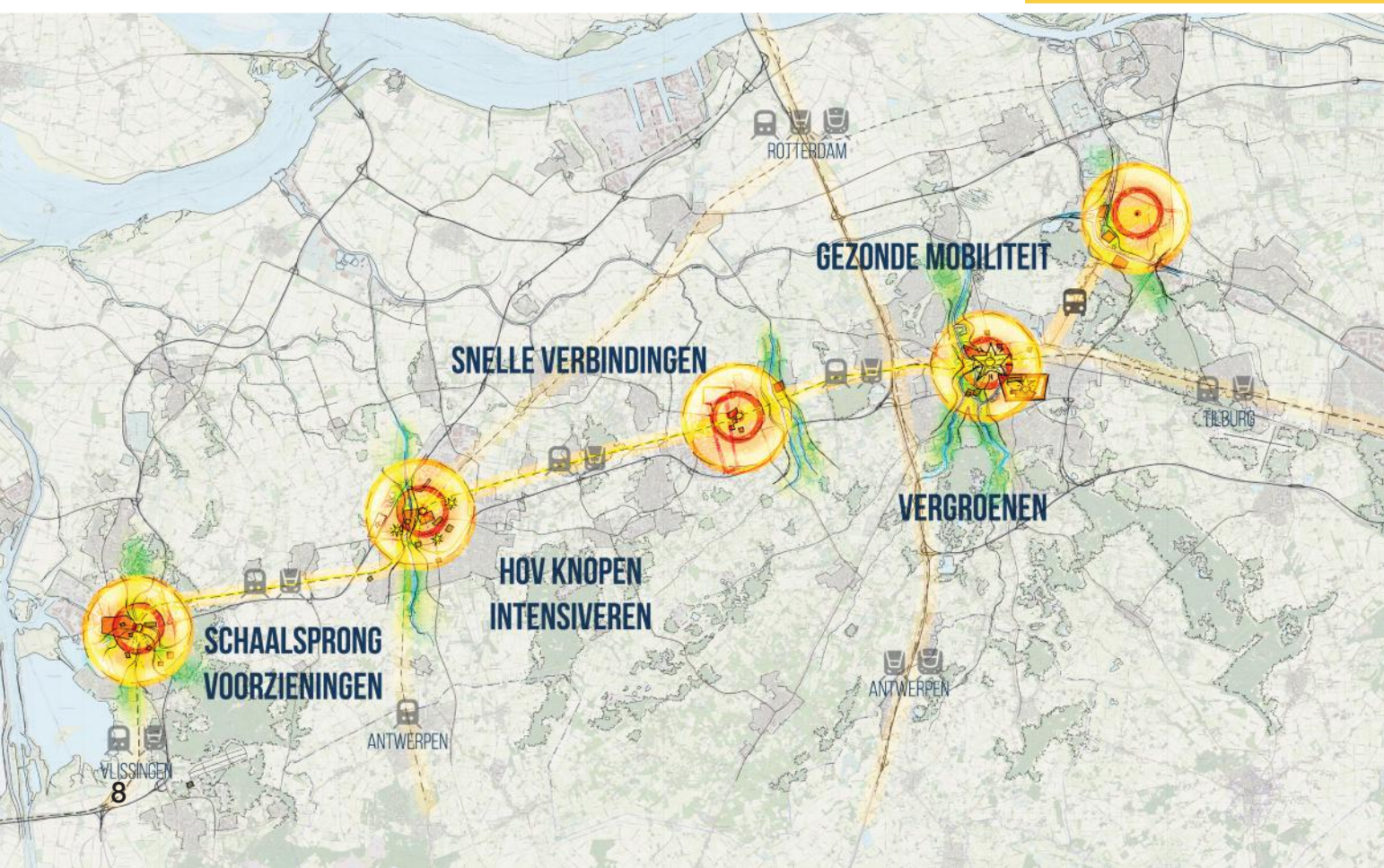
Een krachtige stedelijke regio waarin wonen, werkgelegenheid, voorzieningen, groen en de verschillende stadscentra binnen 15 minuten te bereiken zijn.

De samenleving vindt nabijheid van groen, voorzieningen, onderwijs en werk steeds belangrijker voor de leefbaarheid. Een reisafstand van 15 minuten, is daarvoor een gangbare maat. De Sterke Steden zijn onderling binnen 15 minuten bereikbaar en zijn daarmee een ideaal gebied om meer met elkaar te delen en gebruik te maken van elkaars aanbod, de Borrowed size. Binnen de steden-as worden top-voorzieningen en de kracht van de burens benut ('geleend').

Met het optimaal benutten van het OV Netwerk, het intensiveren van binnenstedelijke locaties en het verbeteren van verblijfskwaliteit en fietskwaliteit in de binnensteden kan de 15 minuten stad

worden versterkt. Met een impuls in het regionale fietsnetwerk met goede stad-land verbindingen, ontstaat er een krachtige, vitale en gezonde leefomgeving.

De gezamenlijke kracht van de Sterke Steden zit in deze verbinding tussen de steden. Als één verbonden stad hebben de Sterke Steden een complementair en divers voorzieningenaanbod dat functioneert op meerdere schaalniveaus. Van een sterk aanbod in basisvoorzieningen voor de omliggende kernen zoals aanwezig is in Etten-Leur en Oosterhout, tot de bouw van een gezamenlijk ziekenhuis voor Bergen op Zoom en Roosendaal en tot de geambieerde ontwikkeling van een internationale topattractie in het nieuwe centrum van Breda. Passend bij de eigen identiteit van de steden dragen zij bij aan de schaa sprong in voorzieningen.

De 15 minuten stad krijgt vorm rond de OV knopen, waar de steden werken aan de binnenstedelijke transformatie opgaven. Hier kunnen de steden intensiveren en bouwen voor de eigen groei en de bovenregionale groei. Er wordt geïntensiveerd rond de knopen en de kracht van het HOV wordt geïntensiveerd en uitgebreid waar dat kan. De capaciteit op het spoor, de ruimte in de stad en de kwaliteit van de steden is een sterke vestigingskwaliteit voor mensen van binnen en buiten West-Brabant.

De Sterke Steden werken op deze zeer goed bereikbare locaties aan het toevoegen van kwaliteit door deze gebieden te vergroenen en te transformeren naar gemengd stedelijk gebied. Zo worden bestaande waterlopen in het gebied versterkt tot parken en robuuste groene structuren die in verbinding staan met het landschap buiten de stad, zoals bij de ontwikkeling rond de Mark in Breda en Roosendaal Natuurstad. Naast een

investering in een gezonde en kwalitatieve groen/blauwe buitenruimte wordt ook geïnvesteerd in het fietsnetwerk binnen en tussen de steden. Door het verlevendigen en het combineren van functies op deze plekken wordt de volgende stap in stedelijkheid gemaakt. Elke stad doet dat vanuit zijn eigen identiteit. Zo ontwikkelt Roosendaal het stationsgebied vanuit haar werkverleden tot een gemengd gebied waar onderwijs, werk en wonen elkaar ontmoeten en werkt Bergen op Zoom vanuit haar cultuurhistorische kracht en verblijfskwaliteit van de binnenstad aan het ontwikkelen van deze transformatielocaties. Samen bouwen de Sterke Steden rond de OV knopen aan nieuw gemengd stedelijke gebieden met ruimte voor wonen, werken, voorzieningen en onderwijs.

LEGENDA

HOV knoop met het gebied dat op 15 min lopen ligt

Gebied waarbinnen per fiets alles in 15 min bereikbaar is

Binnenstedelijke ontwikkelgebieden

Groene binnensteden en stad – land verbindingen

Goede spoor en hov verbinding tussen de steden

Spoorverbindingen naar omliggende regio's

De gezamenlijke kracht van de 15 minuten stad betekent dat de Sterke Steden:

- > Functioneren als 1 stedelijk gebied. Zowel in de stad als tussen de steden zijn wonen, werken en voorzieningen bereikbaar in 15 minuten.
- > Binnenstedelijk kansen grijpen voor intensivering. Juist hier bouwen de steden aan toegankelijk wonen, werken, voorzieningen en onderwijs
- > De kracht van het HOV benutten. Gezamenlijk liggen er kansen voor intensivering en nieuwe stations en vervoerslijnen
- > In de binnensteden een kwaliteitsslag maken in het verblijfsgebied, het fietsnetwerk en de leefomgeving (verblijf, groen, gezond). Een profiel dat je gezamenlijk naar buiten wil brengen.
- > Een schaa sprong in voorzieningen nastreven. Vanuit hun unieke profielen specialiseren en op een hoger schaalniveau voorzieningen delen.

GROEN STEDELIJKE PROFIEL

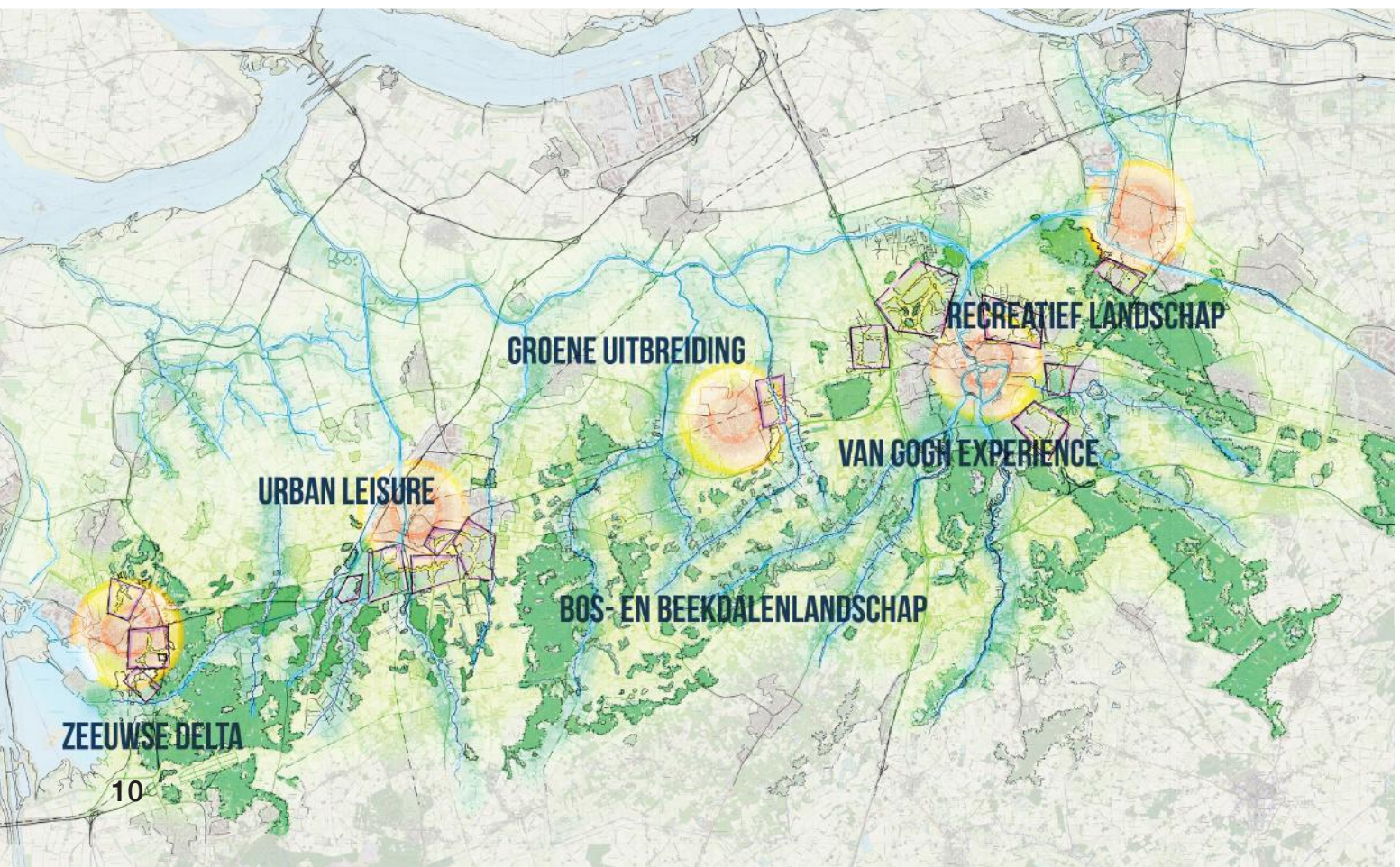
Een stedelijke regio met een sterk groen stedelijk profiel, robuuste stad-land verbindingen en met een gevarieerd aanbod aan programmatische accenten in het landschap.

De Sterke Steden werken aan het vergroenen van het bestaande stedelijk gebied. Om deze vergroeningsopgave vorm te geven worden bestaande groene en blauwe structuren in de steden benut om klimaatadaptatie en het landschap een prominente plek te geven bij ontwikkeling van de stad. Niet alleen bij nieuwe projecten maar zeker ook in de bestaande wijken.

Bij deze vergroeningsopgave spelen de stad-land verbindingen een belangrijke rol. De kwaliteiten uit het omliggende landschap bieden potentie

om de kwaliteiten van het landschap de stad in te trekken. Zo zijn er verschillende beekdalen die de Sterke Steden doorkruisen. Rond deze beekdalen ligt veel potentie om de vergroenings- en klimaatopgave in de steden vorm te geven. Naast het vergroten van de leefbaarheid in de stad vormen deze structuren ook een directe relatie tussen het landschap en de stad. Een robuust groen/blauw netwerk dat de stad verbindt met het omliggende landschap helpt tegen hittestress en biedt potentie voor het versterken van recreatieve verbindingen. Een leefomgeving met voldoende ruimte voor groen en water en goede verbindingen met het omliggende landschap dragen bij aan een gezonde stad.

De Sterke Steden hebben een uniek ligging. Op de overgang van hoge en lage gronden, van zand

naar klei. Hierdoor hebben ze een divers aanbod aan verschillende landschapstypologieën en landschappelijke kwaliteiten. De steden hebben programmatisch eigen groen/blauwe accenten bijvoorbeeld de Brabantse Wal, de Zeeuwse delta en rijke cultuurhistorie in Bergen op Zoom, kansen rond de ontwikkeling van recreatie en zorg in het landschap tussen Roosendaal en Bergen op Zoom en rond het nieuwe ziekenhuis, het beekdalenlandschap bij Etten-Leur en van de Mark en de Aa rond Breda en verblijfsrecreatie in Oosterhout. Deze diversiteit in programmatisch aanbod van recreatieve gebieden en landschappen draagt bij aan het complementaire groene profiel van het samenwerkingsverband van de Sterke Steden.

LEGENDA

Binnenstedelijke gebieden
vergroenen

Bos en beekdalen landschap
versterken

Landschap als uitgangspunt bij
uitbreiding en herstructurering

Programmatistische accenten
landschap

De gezamenlijke kracht van het groen stedelijk profiel betekent dat de Sterke Steden:

- > Een kwaliteitsslag maken in de binnenstedelijke herstructurering. Alle steden werken aan het vergroenen van het bestaand stedelijk gebied
- > Bos en beekdalenlandschap op de overgang van hoog naar laag versterken en vergroten. Een gezamenlijk regionale opgave voor landschap en klimaat.
- > Het landschap als uitgangspunt nemen bij uitbreiding en herstructurering. De bossen en beken, het groen en water versterken de kwaliteit leefomgeving, klimaat en landschap.
- > Een gevarieerd aanbod aan programmatistische accenten in het landschap maken.

ECONOMISCH PROFIEL

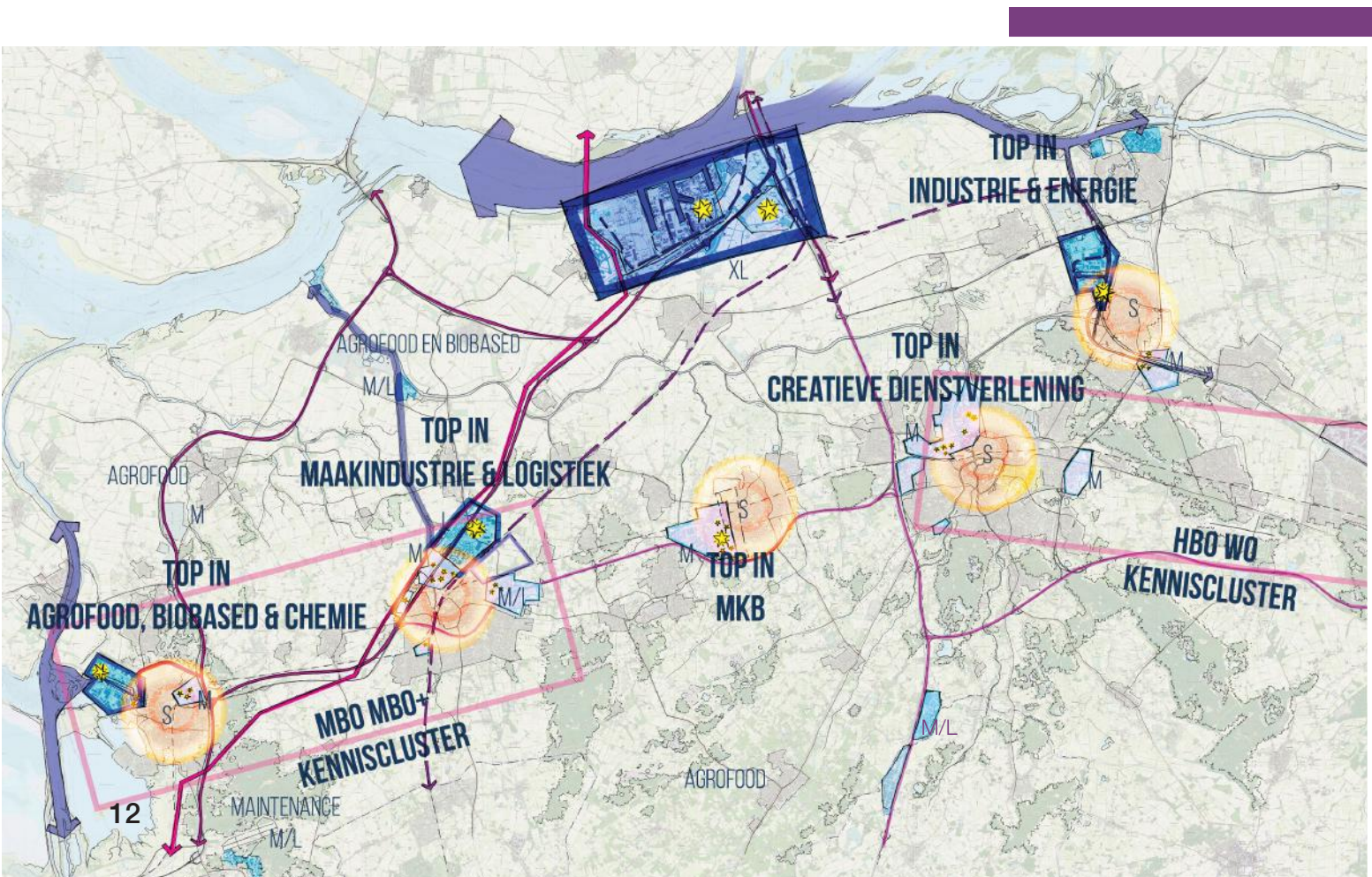
Een strategisch gelegen regio met een sterke economie rond de topsectoren en sterke relaties met het onderwijs.

De Sterke Steden zijn strategisch gelegen aan de internationale goederencorridors en vertegenwoordigen een divers arrangement aan topsectoren. Zo zijn onder andere de topsectoren Logistiek, Agrofood, Chemie, Maintenance en Creatieve dienstverlening goed vertegenwoordigd in de Sterke Steden. Dit is een gedeelde kracht van heel West-Brabant.

Het sterke en gevarieerde economisch profiel heeft goede relaties met het onderwijs in de steden. In de Sterke Steden zijn twee kennisclusters te onderscheiden. Een gespecialiseerd kenniscluster op MBO en MBO+ niveau in Bergen op Zoom en Roosendaal en een kenniscluster op HBO niveau

in Breda. Door de goede samenwerkingsrelatie tussen Breda en Tilburg is ook het WO goed verbonden met de Sterke Steden. Het sterke en gevarieerde aanbod aan economische kracht in de regio biedt veel potentie voor uitwisseling tussen de aanwezige kennisinstellingen en het bedrijfsleven, daar kan in de toekomst op worden doorgebouwd.

Naast de topsectoren in de Sterke Steden is ook Moerdijk onderdeel van de Regio West-Brabant. Hier vindt een schaalvergroting plaats met betrekking tot circulaire economie in de haven en in logistiek op Logistiek Park Moerdijk. Een multimodaal ontsloten werklocatie met de mogelijkheid om de schaalvergroting in de Logistiek te organiseren. In de toekomst zien de Sterke Steden daar dan ook ruimte voor de grote Europese Distributiecentra (EDC's). Zo blijft op de

werklocaties in de steden voldoende ruimte voor topsectoren, lokale en regionale ondernemers en andere sectoren zoals de maakindustrie.

Vanuit de sterke steden worden vier schaalniveaus voor werklocaties beschreven:

- > **Werklocatie XL** – Waar schaalvergroting geconcentreerd een plek krijgt buiten de Sterke Steden op grootschalige multimodaal verbonden werklocaties zoals Moerdijk
- > **Werklocatie L** – Onderscheidende multimodale toplocaties aan de rand van de stad waar de topsectoren een plek hebben. Deze gebieden zijn optimaal ingericht als multimodaal ontsloten werkgebieden. Tevens bieden deze locatie ruimte aan bedrijven groter dan 5 ha.

- > **Werklocatie M** – Werklocaties op stedelijk bereikbare plekken waar ruimte is voor intensivering van werkgelegenheid en aanvullend werkprogramma.
- > **Werklocatie S** – Gemengde (transformatie) locaties in de stad die goed bereikbaar zijn met het OV.

Deze schaalniveaus in werklocaties worden benut om het economisch profiel in het stedelijk weefsel van de Sterke Steden op een toekomstbestendige manier vorm te geven. De indeling schept duidelijkheid in welke locaties zich lenen voor welke vorm van werken. Niet op alle werklocaties liggen kansen voor het mengen met wonen. Zo bouwen de Sterke Steden door aan hun krachtige en diverse economisch profiel

LEGENDA

Goederencorridor water en zeehaven

Internationale goederencorridor en snelwegen

Goederenspoor

Leidingenstraat

Werklocatie XL

Werklocatie L

Werklocatie M

Werklocatie S

De gezamenlijke kracht van het economisch profiel betekent dat de Sterke Steden:

- > De strategische ligging van de regio binnen de Vlaams Nederlandse Delta aan de goederencorridors benutten.
- > Selectief zijn in de invulling en programmering van de werkgebieden. Ze stemmen af op bereikbaarheidsprofiel, schaal (XL-L-M-S) en vestigingsprofiel
- > Een gezamenlijke aanpak maken met alle gemeenten in West-Brabant.
- > Elkaar helpen met de gespecialiseerde kennisclusters MBO-MBO+ in Bergen op Zoom en Roosendaal en HBO – WO in Breda en Tilburg.

3. VIJF UNIEKE BIJDRAGEN AAN GEZAMENLIJKE KRACHT

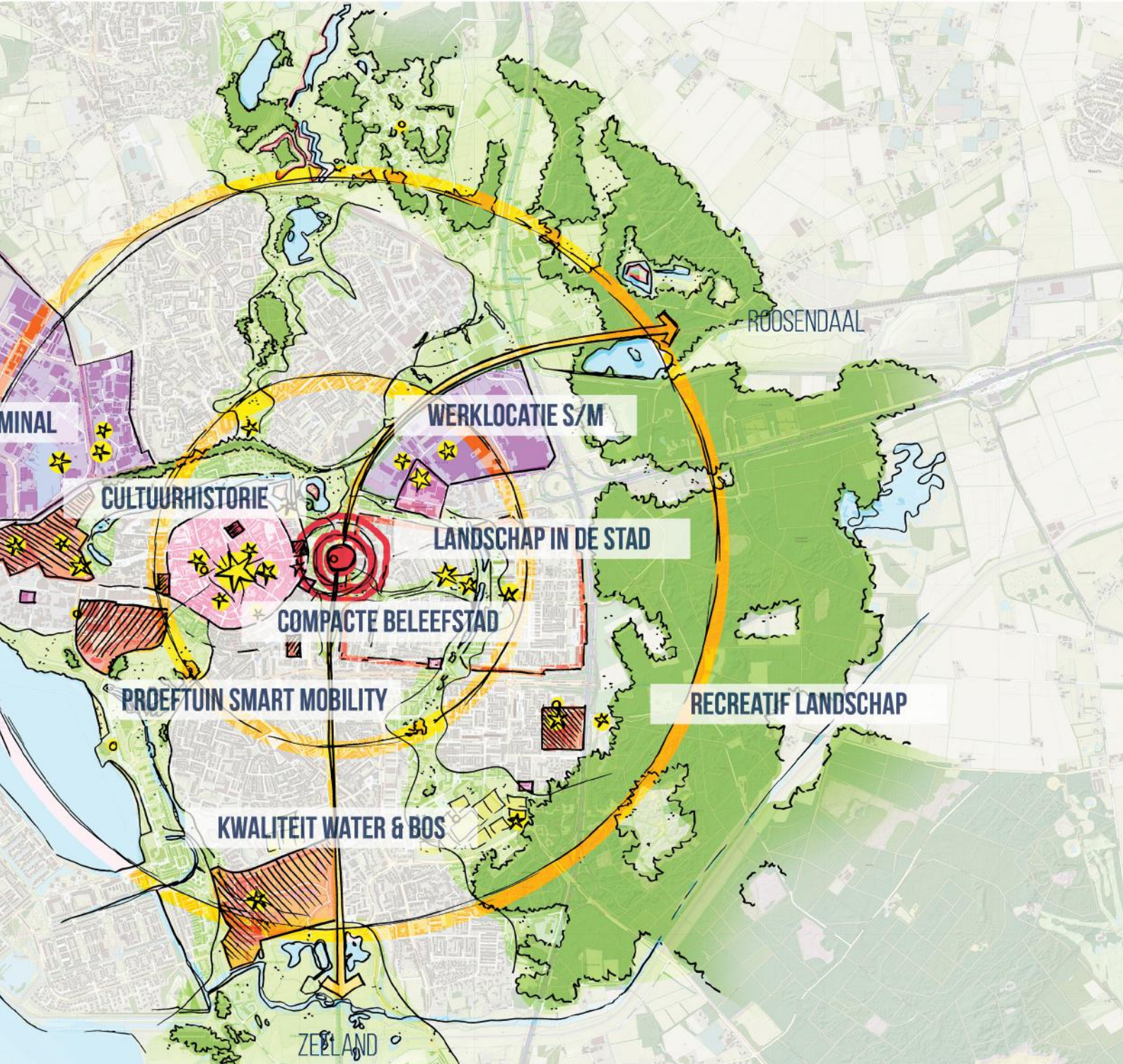
Elke Sterke Stad heeft een eigen profiel en draagt vanuit die eigen identiteit bij aan de gezamenlijke kracht. Per stad is door middel van ontwerpend onderzoek verkend wat die unieke bijdrage kan zijn aan de gezamenlijke agenda.

Bergen op Zoom profileert zich met haar oude binnenstad en cultuurhistorische vestingen van de Zuidelijke Waterlinie, zijn bijzondere en divers winkelaanbod en met zijn evenementen als beleefstad aan de Zeeuwse delta. Bergen op Zoom is van de Sterke Steden de enige stad met een Brabantse kust en daarmee uniek. De overgang tussen de Zeeuwse delta en de bosgebieden van de Brabantse Wal maken dat deze stad barst van omgevingskwaliteit. Deze kwaliteit draagt bij aan en complementair aanbod in voorzieningen.

Bergen op Zoom biedt ruimte aan een gedifferentieerd aanbod in verstedelijkingslocaties. Aan de westkant van de stad is de afgelopen jaren al flink ontwikkeld en het beter benutten van de aanwezige omgevingskwaliteiten. De komende jaren liggen er in de stad kansen om door te bouwen aan die gebiedskwaliteiten en de leefstad te versterken. Rond het station en de binnenstedelijke werkgebieden ligt de kans voor gemengde stedelijke gebieden met een hoge verblijfskwaliteit, vergelijkbaar aan en voortbouwend op de kwaliteit van de binnenstad, het groen en het bijzondere winkelaanbod. Er ligt potentie om een aanvullend en vernieuwend kwalitatief en kwantitatief aanbod te doen in zowel woontypologieën als prijsklasse van woningen. Bergen op Zoom kan deze locaties aangrijpen om de landschappelijke kwaliteiten aan de oostkant van de stad verder de stad in te trekken. Daarnaast liggen er kansen om een recreatief landschap verder te ontwikkelen op de Brabantse Wal. Door de investering en koppeling met landschappelijke kwaliteit kan ook in wijken zoals Gageldonk een kwaliteitsslag in woon- & leefkwaliteit worden gemaakt.

De kwaliteitsslag van het mobiliteitssysteem krijgt vorm in Bergen op Zoom. Er liggen kansen voor de verdere verbetering van het (regionale) fietsnetwerk. Daarin werkt de stad al aan vernieuwende mobiliteitsconcepten. BravoFlex is een flexibel OV-systeem dat bus, taxi, deelfiets en -auto aanbiedt voor de reiziger. Een pilot dat kan dienen als template voor meer steden. OV is een belangrijke gedeelde opgave met Roosendaal en de bereikbaarheid van het nieuwe ziekenhuis. Verdere intensivering van het Spoor (IC en sprinter) betekent een goed bereikbare binnenstad en relatie met de steden en omliggende regio's.

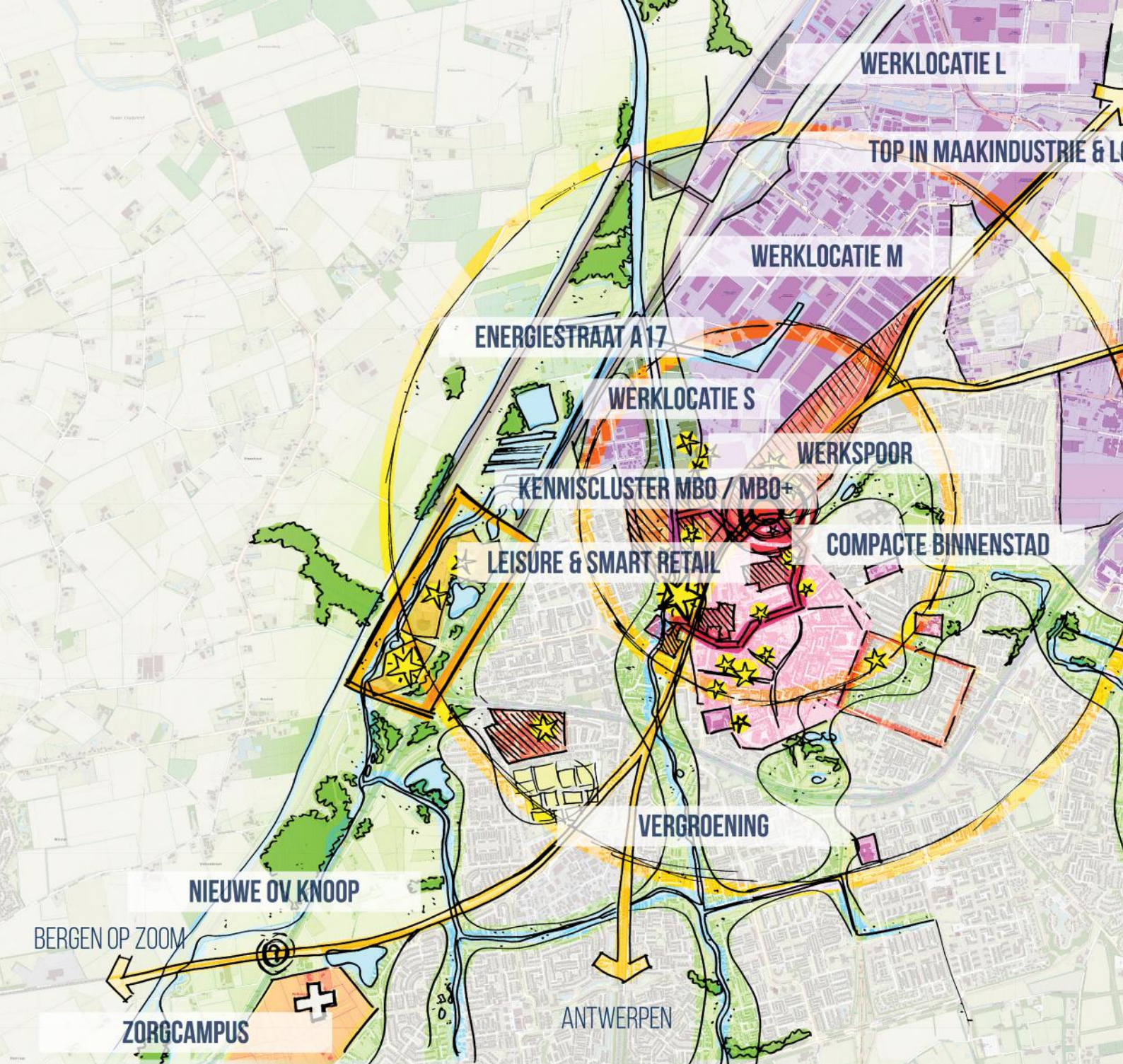

UNIEKE BIJDRAGE: BELEEFSTAD BERGEN OP ZOOM

Naast de unieke culturele en landschappelijke kwaliteiten die aanwezig zijn in Bergen op Zoom kenmerkt de stad zich ook door haar economie rond de topsector Agrifood, biobased, Chemie en de creatieve industrie. Met de Green Chemistry Campus is de stad een belangrijke speler op het gebied van Agrifood, Chemie en de BioBased Economy. De stad werkt samen in een triple helix verband, bijvoorbeeld op het DAB Lab. De werklocatie aan de westkant van de stad is multimodaal ontsloten en vormt een belangrijke schakel in het economisch profiel van de Sterke Steden. Hier is ruimte voor de containerterminal en grotere bedrijven met hogere milieucontouren.

Richting de stad liggen potenties om bestaande monofunctionele werklocaties te transformeren naar een meer gemengd gebied met ruimte voor bedrijven met een kleinere ruimtevraag, voorzieningen en wonen. Naast een divers aanbod aan werklocaties zijn in Bergen op Zoom onderwijsinstellingen aanwezig die zich richten op toepassing. Door de complementariteit van het onderwijsaanbod in Roosendaal profileren beide steden zich gezamenlijk met een uitmuntend MBO/MBO+ cluster dat zich richt op toegepaste kennis en de creatieve industrie. In de komende jaren liggen er kansen om dit onderwijsprofiel te versterken en nog beter te verbinden met het bedrijfsleven en de topsectoren uit de regio.

UNIEKE BIJDRAGE: WERKSPOOR ROSENDAAL

Het gebied rond het station van Roosendaal is in beweging. Er wordt volop getransformeerd en gebouwd aan 'het Rondje Roosendaal'. Het project Stadsoevers is daarin een uniek project waar een monofunctioneel werkgebied aan het kanaal wordt getransformeerd naar een gebied met ruimte voor werk, onderwijs, wonen en voorzieningen. Het economische profiel wordt op deze plek verrijkt door het toevoegen van kwalitatieve verblijfskwaliteit. De combinatie van onderwijs, werken, wonen en voorzieningen zijn op deze goed bereikbare plek erg kansrijk.

Het aangrenzende werkgebied biedt kansen om de komende jaren aan door te bouwen. Roosendaal kan onder het concept 'Werkspoor' een stedelijke campus ontwikkelen rond het station. Een plek waar het nieuwe werkmilieu van Roosendaal vorm krijgt, waar logistiek, techniek, zorg, maakindustrie en onderwijs elkaar versterken. Dit concept past de stad goed en biedt veel potentie voor het verder versterken van het MBO/MBO+ cluster dat Roosendaal samen met Bergen op Zoom vormt. Naast de bestaande transformatielocaties liggen er ook

kansen in het transformeren van het emplacement rond het spoor, als dat verplaatst kan worden. Het werkspoor biedt grote potentie voor de stad om een plek te transformeren van een plek van overlast naar een plek van kwaliteit. Een plek waar bewoners, het bedrijfsleven en studenten trots op zijn.

Daarnaast blijft Roosendaal nog steeds sterk in Logistiek. De strategische ligging aan de logistieke as en het internationale buisleiding tracé zorgen voor gunstige vestigingsfactoren voor logistieke

bedrijven. In de toekomst hebben de grote mega distributiecentra een plek op Logistiek Park Moerdijk zodat er op de Roosendaalse bedrijventerreinen ook voldoende ruimte blijft voor andere topsectoren en lokale en regionale ondernemers. Deze ruimte kan geboden worden als eventuele zoeklocaties daadwerkelijk hiervoor geschikt gemaakt worden. De bestaande bedrijventerreinen lopen tegen hun grenzen aan in de nabije toekomst.

Naast Logistiek staat Roosendaal ook bekend door haar retail aanbod. Met Rosada trekt Roosendaal jaarlijks miljoenen mensen naar de stad. Het is een bestemming van formaat. De ontwikkeling van Smart Retail City in de binnenstad is in combinatie met de Rosada en logistieke kracht een bijzondere combinatie. Optimaal fun shoppen en de beschikbaarheid van (bijna) onbeperkte items door de aanwezigheid van de megamagazijnen in de regio. Het fun shoppen in de Smart Retail City kan goed worden gecombineerd met Urban Leisure functies die op de locatie De Stok aanwezig zijn. Hier zijn groepsarrangementen voor vermaak aanwezig. Een sterke combinatie tussen shoppen en activiteiten voor een uitbundige dag in Roosendaal.

Roosendaal gaat samen met Bergen op Zoom in de zuidrand van de stad voorzien in een regionaal Ziekenhuis. Een sterk voorbeeld van de schaa sprong in voorzieningen. Deze samenwerking biedt ook kansen voor het agenderen van een nieuwe OV knoop bij het ziekenhuis om zo zorg voor iedereen in de regio goed en duurzaam bereikbaar te houden. Er kan samen worden nagedacht over het creëren van een zorgcampus, nieuwe woon(zorg) concepten nabij de knoop en goed verbonden door sportieve en recreatieve routes tussen de steden. Het landschap kan de steden verbinden.

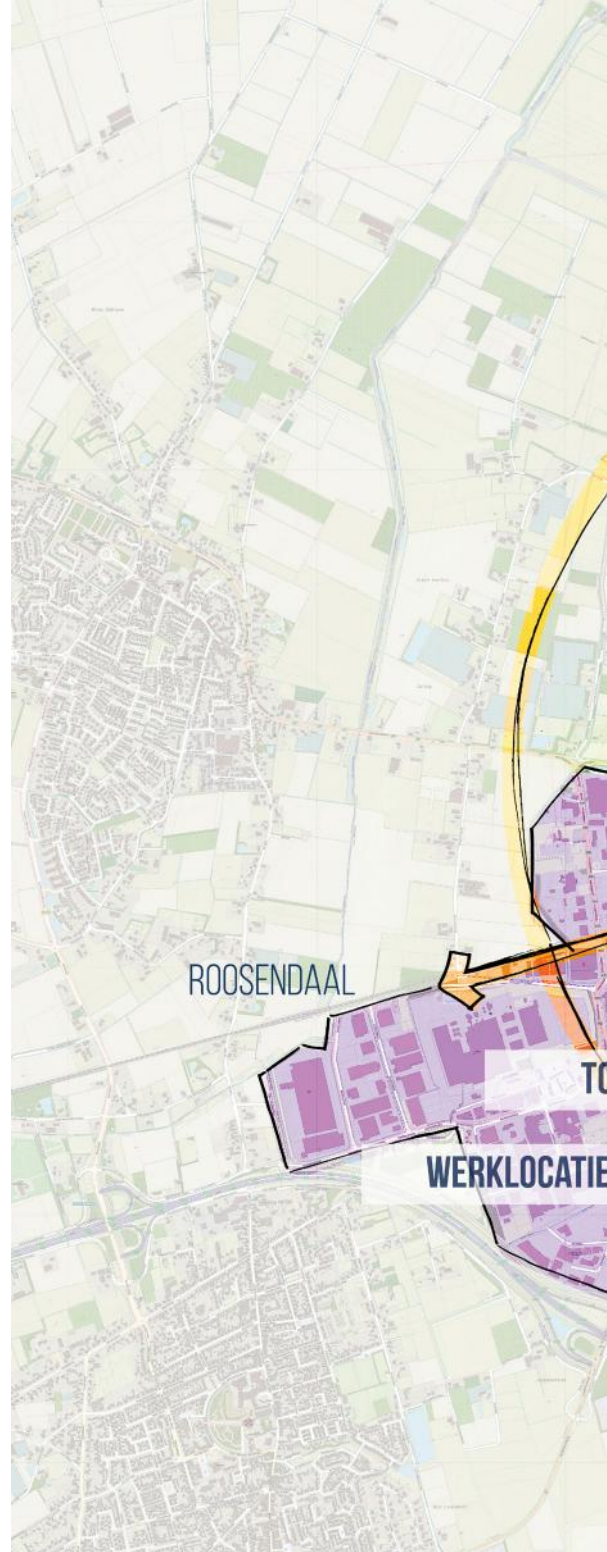
Voor de bestaande stad liggen er kansen om dit landschap de stad in te trekken en de beekdalen en groenstructuren in te zetten om een stap te maken in het vergroenen van de stad. Roosendaal is daar rond het station en de wijk Burgerhout al hard mee aan de slag. De stad snakt naar de volgende kwaliteitsslag in het bestaand stedelijk weefsel en het omliggende landschap biedt daar veel potentie voor. Hiermee biedt het ook een perspectief voor de landbouwtransitie.

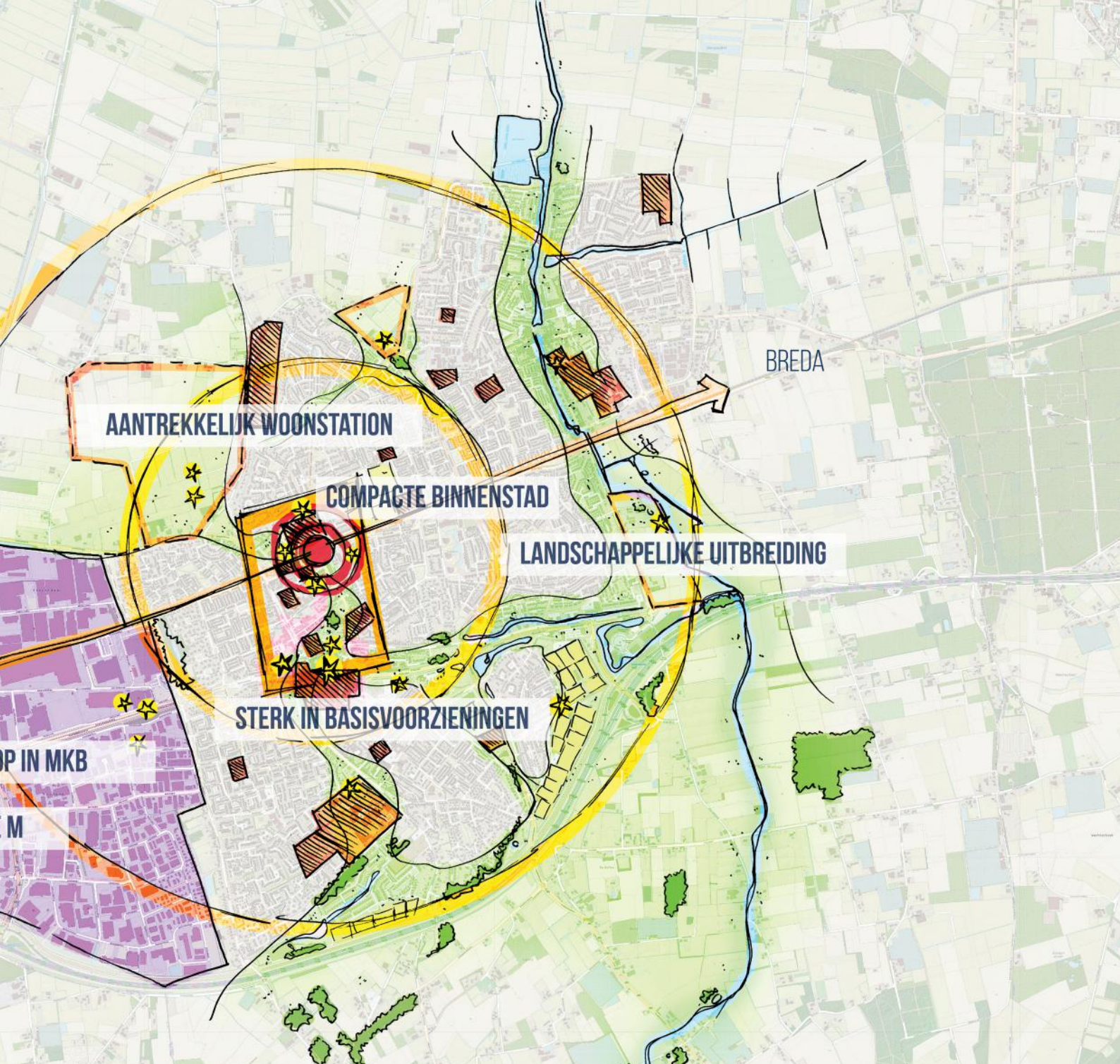
Etten-Leur profileert zich ten opzichte van de andere Sterke Steden als woonstad. Rond het treinstation worden werklocaties getransformeerd naar wonen. Etten-Leur biedt met deze transformatiestrategie rond het station een gevarieerder aanbod aan woningtypologieën aan op een perfect bereikbare locatie. Binnen 15 minuten zijn de centra van Breda en Roosendaal met de trein te bereiken. Wonen in Etten-Leur betekent dat naast alle basisvoorzieningen in de eigen stad dankzij deze snelle verbinding ook de voorzieningen van Breda en Roosendaal beschikbaar zijn.

De ruim opgezette woonstad Etten-Leur biedt een aanvullend woonaanbod ten opzichte van de wat drukkere grotere steden. De kracht van ruime en goede woningen kan de komende jaren worden aangevuld met nieuwe woonvormen zoals appartementen rond het station. De uitbreidingslocaties aan de randen van de stad bieden kansen om de omgevingskwaliteiten van het omliggende bos en beekdalenlandschap beter te benutten en de stad in te trekken. Hier zet de stad in op het verbreden van het aanbod en innovatieve woonvormen.

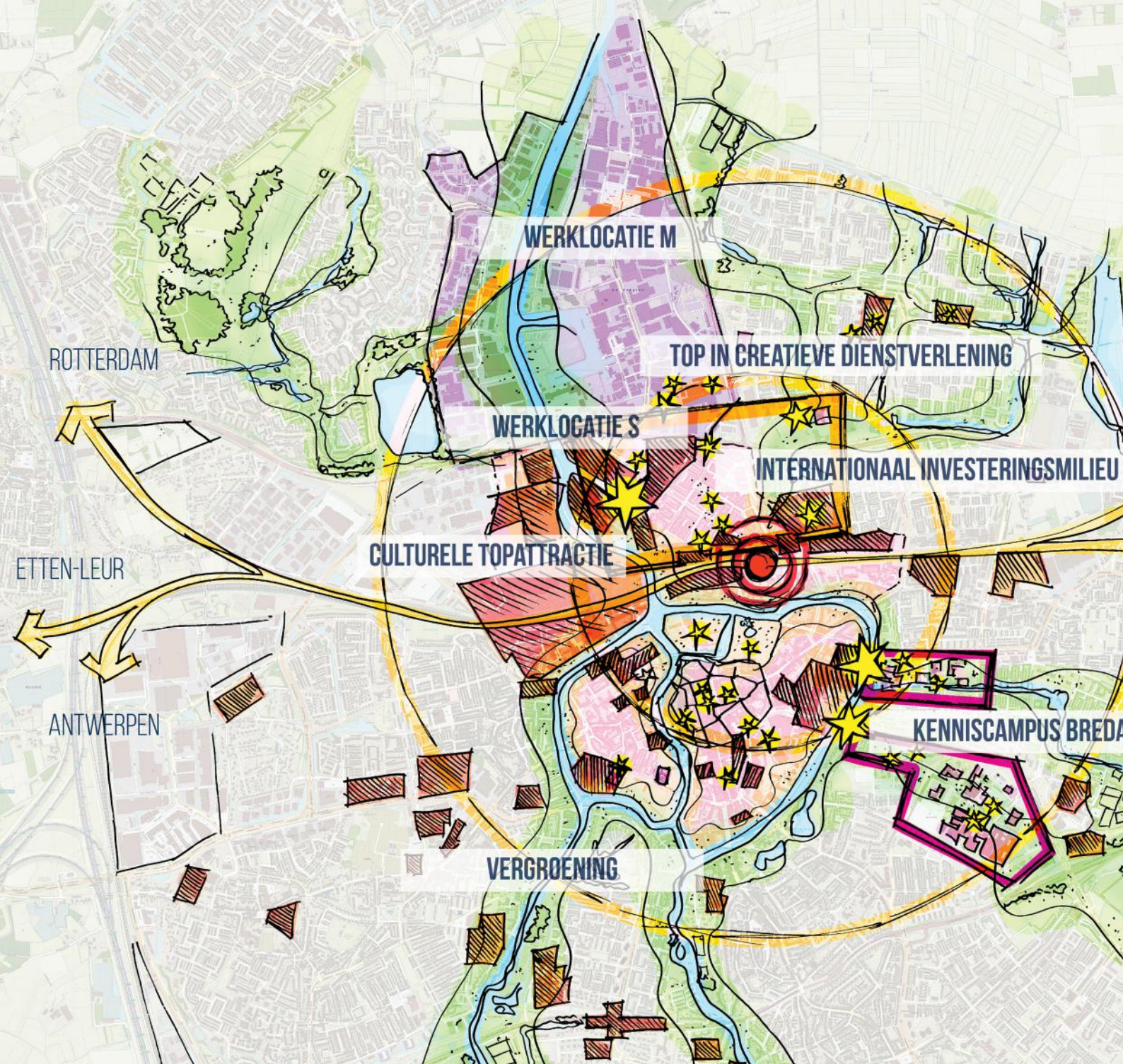
Naast een duidelijk profiel als woonstation kenmerkt de stad Etten-Leur zich ook met haar complete aanbod aan basisvoorzieningen. Voor de omliggende kernen vervult Etten-Leur daarin een belangrijke verzorgende functie. Vanuit de kernen naar de stad ligt een kans om bestaande fiets en OV verbindingen beter te benutten en daarin te investeren.

Etten-Leur heeft in het westen een groot werkgebied waar veel bedrijven in het MKB gevestigd zijn. Etten-Leur is sterk in de economie rond het MKB. Hierdoor heeft Etten-Leur een gevarieerd aanbod aan werk. Aan de randen van het werkgebied liggen kansen voor de menging van werken met wonen. Om zo de overgang tussen werk en wonen minder te scheiden. Tevens biedt dit kansen om ook op de bedrijventerreinen te vergroenen en te werken aan klimaatadaptatie en de energietransitie.

UNIEKE BIJDRAGE: WOONSTAD ETTEN-LEUR

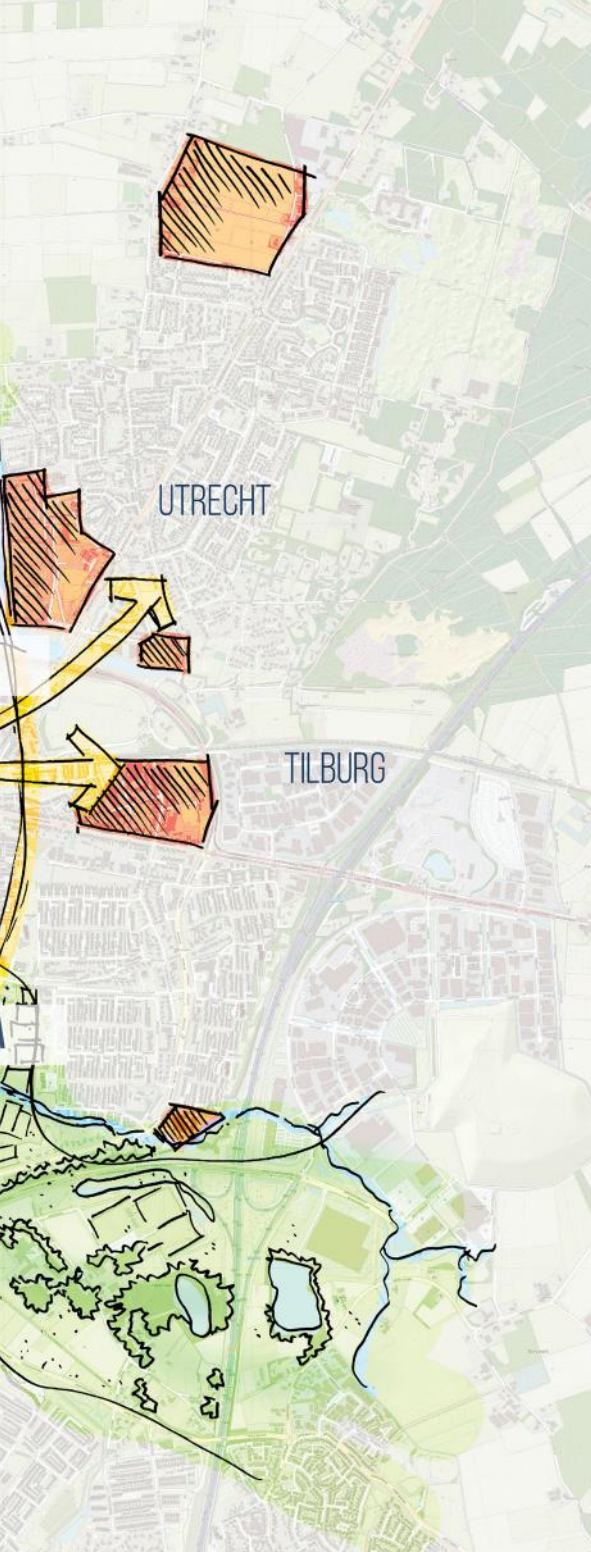

UNIEKE BIJDRAGE: INTERNATIONAAL BREDA

Breda is als grote stad in de Sterke Steden de internationale hotspot. Met haar cultureel aantrekkelijke binnenstad is Breda een populaire bestemming en vestigingsplek. Daarnaast ligt de stad met haar nieuwe station aan de HSL verbinding tussen Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen en is daardoor perfect internationaal bereikbaar. Er liggen kansen om de kracht van deze internationale knoop verder te benutten door intensivering op de sporen en HOV richting Utrecht.

Breda profileert zich nationaal met een HBO/WO kenniscluster door de sterke samenwerking met Tilburg. De goede bereikbaarheid van de stad en de aanwezigheid van kennisinstellingen maakt deze stad kansrijk voor de ontwikkeling van een internationaal interactiemilieu. Breda werkt daar al hard aan en dat is te zien aan de ontwikkelingen en plannen die aan de noordkant van het station vorm krijgen.

Rond het station wordt flink geïnvesteerd in het vergroten van het woningaanbod, werkprogramma

veel relaties met de onderwijsinstellingen in Breda en is goed te mengen met wonen. Breda heeft de ambitie om dit centrum te versterken met een internationale culturele topattractie. Een voorziening die past bij de stap die de stad nu in stedelijkheid maakt.

Naast het stationsgebied wordt ook in de bestaande stad hard gewerkt aan de kwaliteitsslag in wonen en groen. Door de ontwikkeling van CrossMark tot een woon- en werklocatie van internationale allure, wordt beoogd nabijgelegen aandachtsgebieden (Haagse Beemden en Hoge Vucht) ook een kwaliteitssprong te laten maken. Opheffing van de barrièrewerking van de Noordelijke Rondweg is daarin cruciaal. Naast investeringen in het fietsnetwerk, het OV en de kwaliteit van het omliggende landschap.

en voorzieningen. Er wordt gebouwd aan een gemengd stedelijk milieu dat ook een kwaliteitsslag maakt in omgevingskwaliteit door bij de nieuwe ontwikkelingen veel aandacht te hebben voor vergroening en klimaatadaptatie. De Mark is daarin cruciaal en een belangrijke drager voor ruimtelijke kwaliteit.

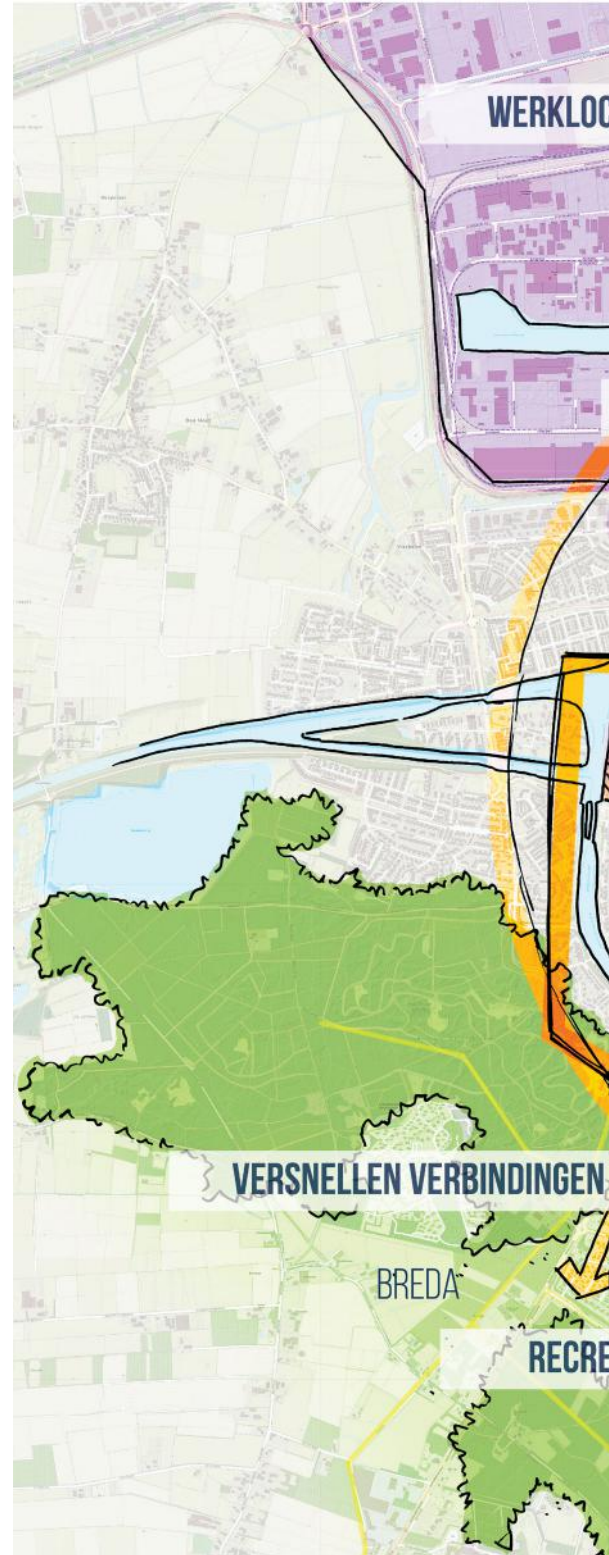
In het nieuwe centrum, zoals de ontwikkeling aan de noordkant wordt bestempeld, is ruimte voor verdere versterking van de topsector creatieve dienstverlening. Deze economische sector heeft

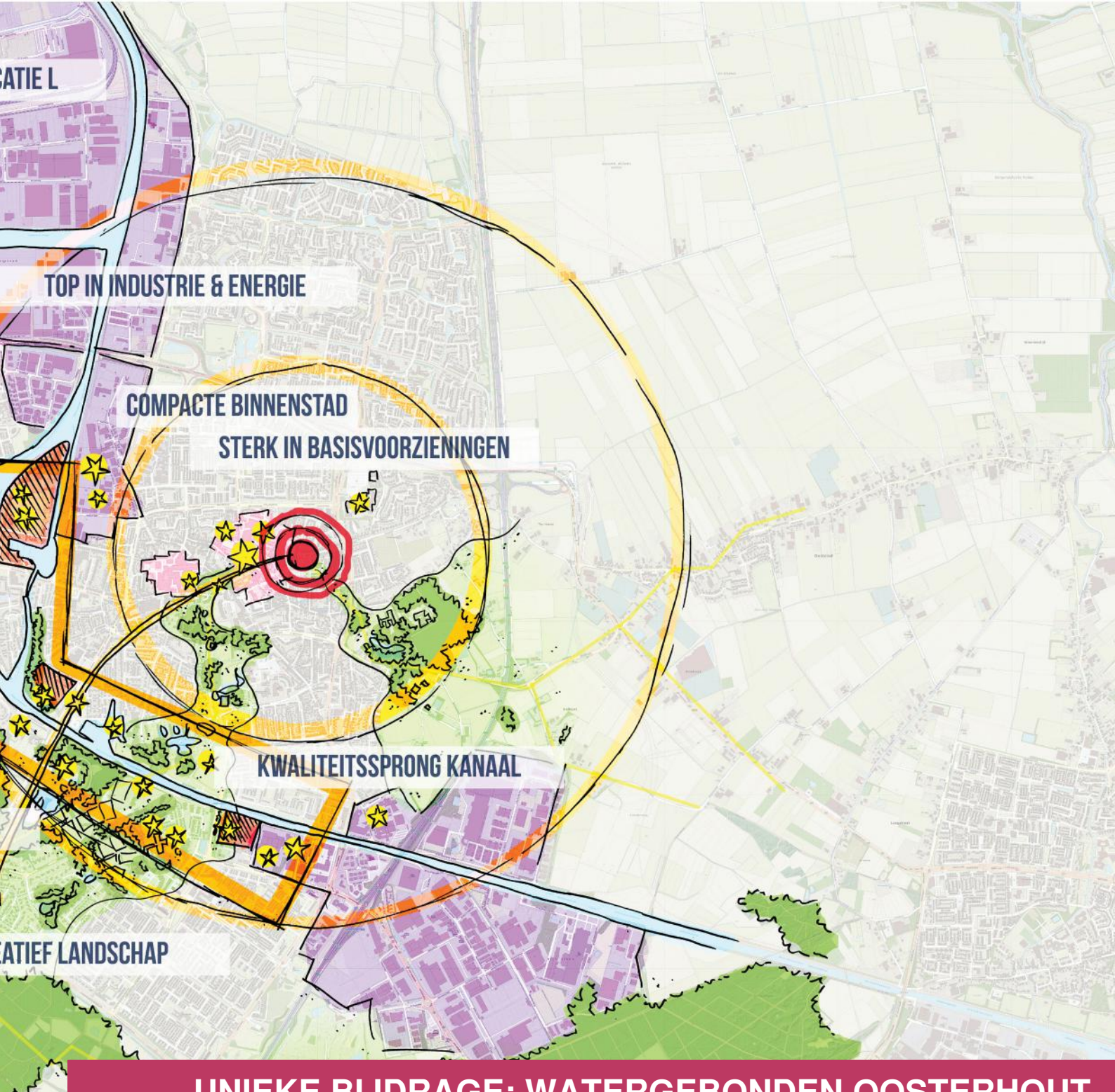
Oosterhout werkt net als de andere steden aan een kwaliteitsslag in vergroening en stedelijkheid. Rond het kanaal worden verschillende locaties getransformeerd naar gemengd stedelijk gebied, waar naast wonen ruimte is voor werken, voorzieningen en leisure. Het kanaal biedt veel potentie voor de ontwikkeling van een aanvullend aanbod in voorzieningen en wonen. Door het aanbieden van een grotere diversiteit in woning typologieën (bijvoorbeeld grote woningen en kleine appartementen) worden nieuwe doelgroepen aangesproken. Aan de zuidzijde van de stad ligt enorm veel potentie om de kwaliteiten van het recreatief aantrekkelijke landschap tussen Oosterhout en Breda beter te benutten voor toekomstige ontwikkeling.

De stad heeft een breed aanbod aan basisvoorzieningen en daarmee een belangrijke functie voor de omliggende kleinere kernen. Met de nieuwe ontwikkelingen in de stad wordt gewerkt aan het bestendigen van dit voorzieningenniveau.

Qua economie profileert Oosterhout zich met de topsectoren Industrie en Energie. Met multimodaal ontsloten werklocaties rond het kanaal heeft Oosterhout een strategische ligging aan het internationale netwerk van goederentransport. Met de nabijheid van de Amercentrale liggen er ook potenties voor de koppeling met de energietransitie.

Hoewel de stad wat betreft mobiliteit met betrekking tot werken goed is verbonden aan internationale netwerken is er op de regionale schaal nog een kwaliteitsslag te maken in het OV netwerk. Er liggen kansen om de OV verbinding vanaf de zuidrand van de stad richting Breda te versnellen. Naast het beter benutten van het OV netwerk liggen er ook kansen voor het versterken en beter benutten van het fietsnetwerk.

COLOFON

Deze rapportage is in opdracht van Regio West-Brabant opgesteld. Alles uit deze rapportage mag worden overgenomen mits de bron wordt vermeld. Aan de inhoud van deze rapportage kunnen geen rechten worden ontleend.

Tekst, lay-out en visualisaties: BVR adviseurs
contact BVR: Marnix de Vos, marnix.devos@bvr.nl

Voor aanvullende informatie kunt u contact opnemen met Bas Mol, Bas.Mol@west-brabant.eu

Rotterdam, maart 2021

